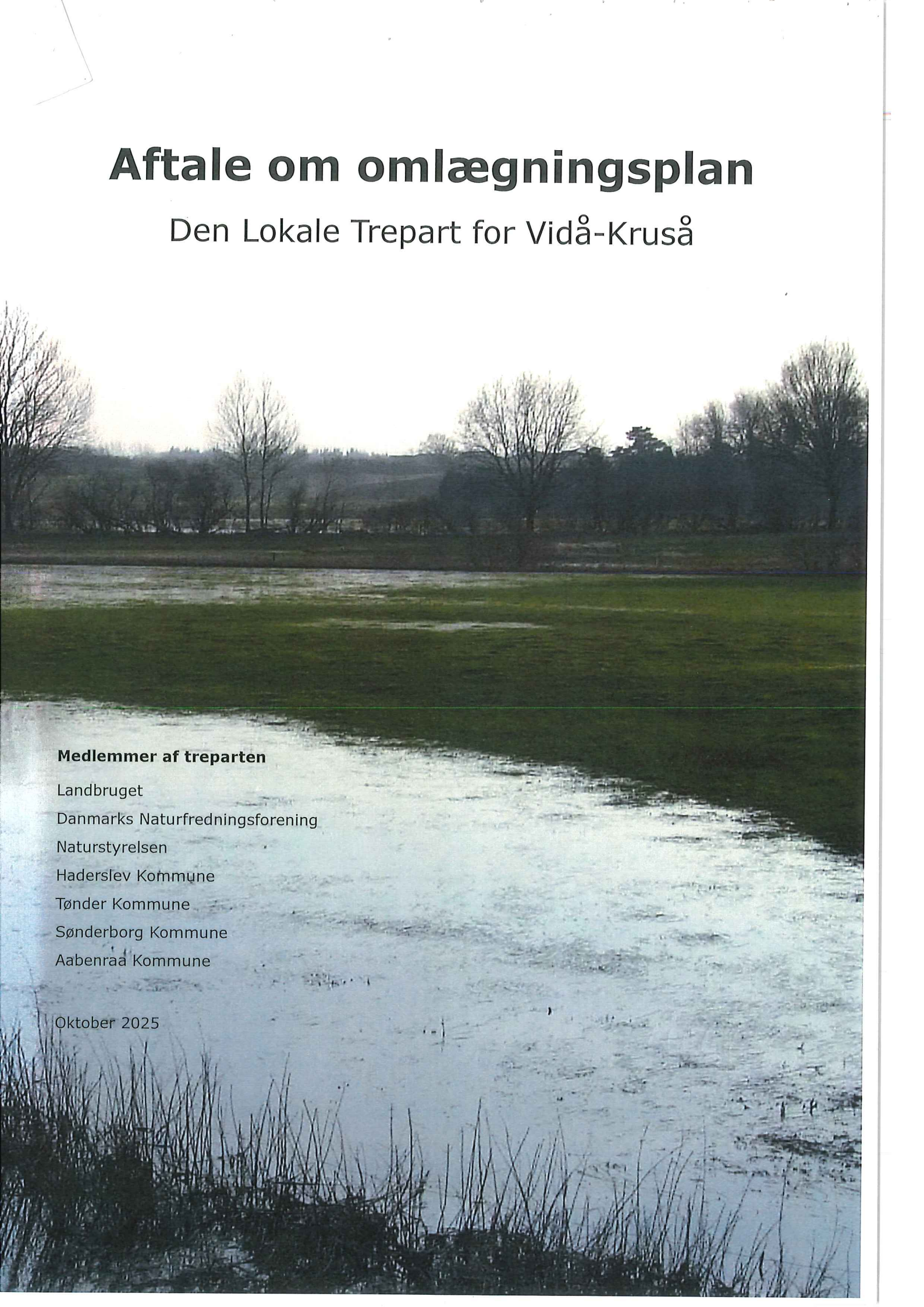

Aftale om omlægningsplan

Den Lokale Trepert for Vidå-Kruså

Medlemmer af treparten

Landbruget

Danmarks Naturfredningsforening

Naturstyrelsen

Haderslev Kommune

Tønder Kommune

Sønderborg Kommune

Aabenraa Kommune

Oktober 2025

Indledning og baggrund

Den Lokale Trepert for Vidå-Kruså fremlægger hermed en omlægningsplan, som lever op til "Aftale om et Grønt Danmark" samt "Aftale om Implementering af et Grønt Danmark".

Omlægningsplanen peger især på potentialer for omlægning af kulstofrige lavbundslande med henblik på at reducere klimabelastningen og på at skabe større sammenhængende naturområder.

Parterne i den Lokale Trepert støtter op om omlægningsplanen og vil kvalificere og opdatere områderne i 2026 og frem, ligesom Treperten vil følge med i og støtte kommunernes arbejde med implementeringen af projekter.

Arbejdet i Treperten har været præget af en positiv dialog og gensidig respekt for parternes synspunkter.

Treperten har lagt stor vægt på åbenhed og lodsejerinddragelse under planlægningsarbejdet, og placeringen af de indtegnede skitseforslag og naturpotentialer vil blive offentliggjort på kommunernes hjemmesider.

I alle kommuner har der været afholdt lodsejermøder, hvor jordejere har haft mulighed for at komme med input til planerne. Den Lokale Trepert vil i den forbindelse gerne kvittere for dette engagement, der har været et vigtigt bidrag til planerne.

De kommende års arbejde med realisering af projektforslagene beror på frivillighed, og lodsejerinddragelse vil fortsat være nøglen til succes med arealomlægningen.

Et andet vigtigt emne for Treperten har været indtænkning af synergier (multifunktionalitet). Det er vigtigt, at der med arealomlægningerne kan opfyldes så mange hensyn som muligt f.eks. klimaeffekt, grundvandsbeskyttelse, vandparkering, naturforbedring mv.

Omlægning af landbrugsarealer med fokus på lavbundsudtagning

I omlægningsplanen er der potentielle projekter på i alt 9.449 hektar til lavbundsudtagning, som skal implementeres frem mod 2030. Indsatsen bidrager til indfrielse af det nationale mål om udtagning af 140.000 ha kulstofrige lavbundslande inklusive randarealer frem mod 2030.

Desuden er der udpeget potentielle skovrejsningsprojekter på 222 hektar samt et potentiale for større sammenhængende naturområder på 18.529 ha.

Der er ikke fastsat et krav om kvælstofreduktion til Lister Dyb, hvorfor der ikke har været arbejdet med projektyper, der specifikt er målrettet kvælstofreduktion. Ikke desto mindre vil de foreslåede projekter have en betydelig effekt på kvælstofudledningen til Kystvandgruppen Vesterhavet, Syd (Vadehavet) på ca. 271 tons kvælstof, hvis alle projekterne realiseres.

I tabel 1 ses en oversigt over indsatser indtegnet i planlægningsprogrammet, MARS. Det skal bemærkes, at der både er tale om igangværende projekter ansøgt af lodsejere, Naturstyrelsen og kommuner samt de skitseprojekter, som er identificeret i forbindelse med de seneste måneders arbejde i kommunerne.

Vidå-Kruså indsatser

Indsats	Antal projekter				Hektar/(ton N)				Sum
	Anlagte	Etableringstilsagn	Forundersøgelser	Skitseprojekter	Anlagte	Etableringstilsagn	Forundersøgelser	Skitseprojekter	
Lavbundsindsats	-	9	6	59	-	1.820	1.733	5.896	9.449
Kvælstofindsats	1	3	1	86	(0,3)	(1)	(27)	(243)	(271)
Skovrejsning	4	9	0	20	8	37	-	175	222
Naturpotentialer	18.529 ha								

Tabel 1. Oversigt over indsatser i Vidå-Kruså oplandet (kilde: MARS)

Naturpotentialer

Realisering af omlægningsplanen vil understøtte biodiversiteten ved at forbedre levevilkårene for både planter og dyr.

I "Aftale om Implementering af et Grønt Danmark" er der fastsat en målsætning om, at 20 % af Danmarks areal skal være beskyttet natur i 2030.

Arealomlægninger, hvor lavbundsarealer tages ud af drift eller, hvor der rejses skov, vil styrke biodiversiteten, idet ambitionen er, at de implementeres naturforbedrende.

Den lokale trepart er enig om at sikre, at implementeringen af projekterne aktivt understøtter, at områderne udvikles til sammenhængende og værdifuld natur, der indfrier de identificerede naturpotentialer.

Den Lokale Trepert har desuden udpeget store områder med potentialer for at udvide arealet med natur og skabe mere sammenhængende natur – i alt 18.529 ha.

Jf. trepartsaftalen og den kommende Lov om Natur og Biodiversitet i 2026 forventer Treperten i det videre arbejde at bidrage til planlægning for beskyttet og strengt beskyttet natur samt større sammenhængende naturområder.

Alle parter vil arbejde positivt for, at de potentielle naturpotentialeområder vil udmønte sig i konkrete, naturforbedrende projekter.

Treperten vil fra 2026 arbejde videre med muligheden for sammenhængende naturpotentialer på tværs af kommunegrænserne, så biodiversiteten kan styrkes yderligere.

Der er ikke i øjeblikket mulighed for tilskud til naturprojekter, så evt. realisering af projekter til naturforbedringer vil afvente relevante tilskudsordninger eller søges opnået gennem bidrag fra fonde.

Skovrejsning

I Aftale om Implementering af et Grønt Danmark er der fastsat en målsætning om etablering af 250.000 ha ny skov inden 2045. Jf. "Aftale om implementering af et Grønt Danmark" skal der udarbejdes en national skovplan samt en revision af skovloven.

Omlægningsplanen indeholder derfor alene skovrejsningsprojekter, som er ansøgt eller anmeldt til kommunerne som mulige projekter. Der er i alt tale om ca. 222 ha.

Den Lokale Trepert vil i det videre arbejde undersøge og foreslå en hensigtsmæssig placering af yderligere skovrejsning, når rammerne herfor forventeligt vedtages i 2027.

Løbende tilpasning af omlægningsplanen

Omlægningsplanen er dynamisk og vil løbende blive tilpasset i dialog med lodsejerne om de konkrete projekter og i takt med, at de nationale mål for skovrejsning og natur konkretiseres.

Den lokale trepart vil løbende følge op på omlægningsplanen med henblik på at gøre status på realiseringen, vurdere fremdriften og identificere eventuelle barrierer for implementeringen.

Treparten vil sikre, at planen løbende opdateres, så den til stadighed lever op til de statslige målsætninger.

Verificering samt principvedtagelse i kommunalbestyrelser

Omlægningsplanen er verificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

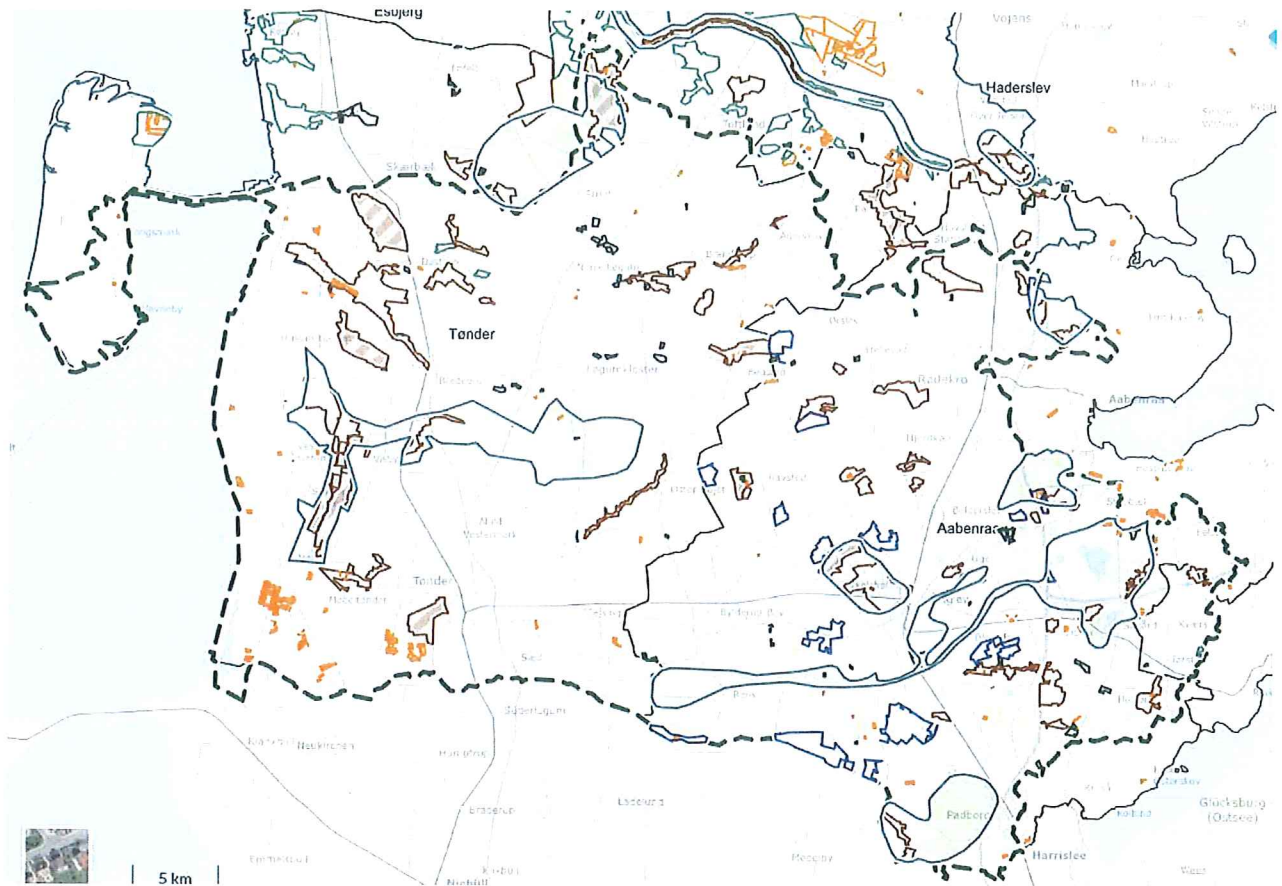
Med denne aftale oversender Den Lokale Trepart for Vidå-Kruså omlægningsplanen til kommunalbestyrelserne i kommunerne Haderslev, Tønder, Sønderborg og Aabenraa til principvedtagelse.

Medlemmer af Treparten

Landbrug & Fødevarer	Anders Sørensen
Landbrug & Fødevarer	Bo Bejer
Danmarks Naturfredningsforening	Søren Jensen
Danmarks Naturfredningsforening	Christa Jørgensen
Naturstyrelsen Sønderjylland	Inge Gillesberg
Haderslev Kommune	Mads Skau
Haderslev Kommune	Helene H. Appel
Sønderborg Kommune	Asger Romme
Sønderborg Kommune	Tina Callesen
Tønder Kommune	Bo Jessen
Tønder Kommune	Lars-Erik Skydsbjerg
Aabenraa Kommune	Erik Uldall Hansen
Aabenraa Kommune	Philip Tietje

Tabel 2. Organisation og navne på medlemmer af Den Grønne Trepart for Vidå-Kruså.

På figur 1 ses kort med indsatser fra MARS. Bemærk, at der både er vist igangværende projekter ansøgt af lodsejere, Naturstyrelsen og kommuner samt de skitseprojekter, som er identificeret i forbindelse kommunernes arbejde med omlægningsplanerne.

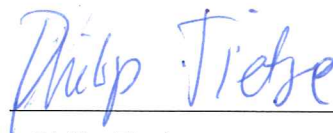

Figur 1. Omlægningsplanen for Vidå-Kruså (lavbundsudtagning – brun; skovrejsning – grøn; permanent ekstensivering – orange; øvrige indsatser – lilla; naturpotentialer – blå).

Godkendelse af omlægningsplan i Grøn Trepert Vidå-Kruså

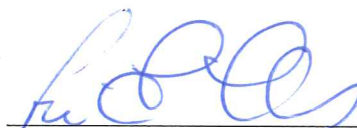
Erik Uldall Hansen,
Aabenraa Kommune

Philip Tietje,
Aabenraa Kommune

Bo Jessen,
Tønder Kommune

Lars-Erik Skydsbjerg,
Tønder Kommune

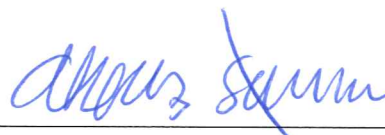
Christa Jørgensen,
Danmarks Naturfredningsforening

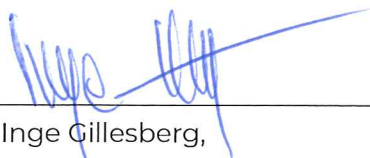
Søren Jensen,
Danmarks Naturfredningsforening

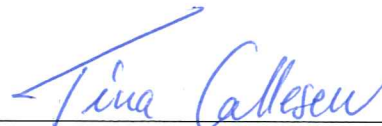
Bo Bejer,
Spiras

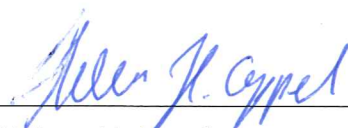
Anders Friis Sørensen,
Sønderjysk Familielandbrug

Inge Gillesberg,
Naturstyrelsen

Tina Callesen,
Sønderborg Kommune

Helene H. Appel,
Haderslev Kommune

Mads Skau,
Haderslev Kommune